

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Lenkou Bursíkovou ve věci

žalobce: **P. M.**
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 6. 2024, č. j. MPSV-2024/150421-911,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 6. 2024, č. j. MPSV-2024/150421-911, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Soud v této věci řešil příspěvek na péči. Věcí se zabýval už podruhé – v pořadí první rozhodnutí žalovaného zrušil rozsudkem ze dne 2. 4. 2024, č. j. 47 Ad 3/2024-34, a to proto, že jej žalovaný založil na neúplném, nepřesvědčivém a nepřezkoumatelném posudku. Posudková komise v něm vůbec nevysvětlila, proč má za to, že žalobce zvládá základní životní potřebu stravování, přestože z podkladů nevyplývalo, že zvládá všechny aktivity spojené se stravováním. Úkolem žalovaného, potažmo posudkové komise bylo otázku zvládnutí základní životní potřeby stravování posoudit znovu a lépe. Soud v tomto rozsudku hodnotil, zda se mu to podařilo. Nepodařilo. Žalovaný se závazným právním názorem soudu neřídil a dopustil se týchž pochybení, která mu soud posledně vytkl. Proto soudu nezbylo než napadené rozhodnutí opět zrušit.

2. Úřad práce ČR, Krajská pobočka pro hlavní město Prahu (dále jen „úřad práce“), rozhodnutím ze dne 9. 2. 2023, č. j. 10282/2023/AAH (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“),
zamítl
návrh

žalobce na změnu výše příspěvku na péči od listopadu 2022 a rozhodl, že příspěvek na péči se bude poskytovat ve výši 880 Kč měsíčně (I. stupeň).

3. Žalobce se odvolal. Žalovaný rozhodnutím ze dne 7. 11. 2023, č. j. MPSV-2023/235349-911, změnil prvostupňové rozhodnutí tak, že se žalobci od listopadu 2022 zvyšuje příspěvek na péči na 4 400 Kč měsíčně (II. stupeň). Dospěl totiž k závěru, že žalobce nezvládá šest základních životních potřeb: mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Toto rozhodnutí Krajský soud v Praze k podané žalobě rozsudkem ze dne 2. 4. 2024, č. j. 47 Ad 3/2024-34, pro nepřezkoumatelnost zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Důvodem bylo, že žalovaný nevysvětlil, proč dospěl k závěru, že žalobce zvládá všechny aktivity související se základní životní potřebou stravování, přestože závěry sociálního šetření i lékařské posudky svědčily o opaku.
4. Žalovaný pokračoval v řízení a v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) prvostupňové rozhodnutí opět změnil tak, že se žalobci od listopadu 2022 zvyšuje příspěvek na péči 4 400 Kč měsíčně (II. stupeň). Opětovně dospěl k závěru, že žalobce základní životní potřebu stravování zvládá.
5. Žalobce brojí proti napadenému rozhodnutí žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a domáhá se, aby je soud zrušil.

Žaloba

6. Žalobce žalovanému vytýká, že v rozporu se závazným právním názorem soudu nedostatečně posoudil žalobcův zdravotní stav a dospěl opět k závěru, že základní životní potřebu stravování zvládá. Ten však dostatečně neodůvodnil.
7. Zdejší soud žalovanému v rozsudku č. j. 47 Ad 3/2024-34 uložil, aby se vypořádal se zprávou z *Centra hereditárních ataxií* ze dne 12. 1. 2023 a se závěry praktické lékařky ze dne 2. 10. 2023. Z obojího vyplývá, že žalobce měl a má problémy s krájením, porcováním a používáním příboru. Žalovaný vyžádal u posudkové komise doplňující posudek ze dne 3. 6. 2024. Posudková komise ovšem navzdory tomu, co jí soud uložil, opět zprávu z *Centra hereditárních ataxií* z 12. 1. 2023 nevzala v potaz. Posudková komise vycházela z neurologického vyšetření provedeného při prvním jednání komise dne 10. 10. 2023, při němž se zjistil pouze náznak intenzívního tremoru, schopnost provedení špetky a pouze lehce oslabená síla stisku, a z nálezu neurologa MUDr. V. z 11. 1. 2024, který popsal sílu a hybnost horních končetin jako normální, na levé horní končetině shledal jen lehký tremor a na pravé horní končetině jej neshledal vůbec. Posudková komise se nevypořádala s rozpory mezi uvedenými lékařskými zprávami. Nijak nehodnotila výsledky funkčních testů popsané v lékařské zprávě z neurologie ze dne 12. 1. 2023, ani nepopsala, jak to zohlednila při posouzení žalobcova zdravotního stavu pro účely posouzení zvládnutí základní životní potřeby stravování. Pokud byly výsledky funkčních testů nepoužitelné, pak to měla posudková komise uvést a vysvětlit proč.
8. Posudková komise také zcela pominula (resp. nezahrnula do doplňujícího posudku), že při neurologickém vyšetření při jednání komise dne 10. 10. 2023 neuroložka u žalobce zjistila zánikovou instabilitu při ataxii (*poruše koordinace pohybu*) a uvedla, že ataxie vážne. Tím

pádem se posudková komise měla zabývat tím, zda je ataxie funkčním dopadem žalobcova onemocnění – a pokud ano, jaký vliv má na žalobcovu schopnost porcovat jídlo příborem, najíst se příborem a napít se. Svalová síla s ataxií nesouvisí, a proto nelze ze svalového testu dovozovat nic o závažnosti a stupni ataxie.

9. Pokud posudková komise v doplňujícím posudku žalobci doporučuje používat k porcování stravy kompenzační pomůcky, upozorňuje žalobce, že to jeho potíže nevyřeší. Žalobce má problém s krájením masa, knedlíků a podobně, na což jsou doporučované pomůcky nevhodné. Navíc tyto pomůcky slouží ke krájení na určitém prostoru, odkud se pak přesunou na talíř, což je však pro osoby s ataxií problém.

Vyjádření k žalobě a replika

10. Žalovaný ve vyjádření k žalobě popsal dosavadní průběh řízení. Uvedl, že po zrušujícím rozsudku č. j. 47 Ad 3/2024-34 si u posudkové komise vyžádal doplňující posouzení zdravotního stavu žalobce. Posudková komise dospěla k závěru, že žalobce je závislý na péči jiné osoby v II. stupni (středně těžká závislost) a že tento stav byl i od 1. 11. 2022. Vzala v úvahu všechny shromážděné lékařské zprávy, jak to požadoval soud, přesto shledala základní životní potřebu stravování jako zvládanou. Setrvala tedy na výsledku svého v pořadí prvního posouzení ze dne 10. 10. 2023, tj. že z lékařských zpráv i sociálního šetření vyplývá, že žalobce může porcovat stravu za využití pomůcek, nají se alespoň lžící a nápoj nevylije.
11. Žalovaný navrhuje, aby soud žalobu zamítl.
12. Žalobce v replice nesouhlasí se závěry žalovaného, který se stále odvolává na výsledky sociálního šetření z roku 2022 a ignoruje právní názor soudu. Žalobce naopak předkládá aktuální zprávu z *Centra hereditárních ataxií* z 24. 7. 2024. Žalobce si nemůže jídlo naservírovat (tj. přenést je z mikrovlnné trouby na stůl), protože nemůže nést talíř jednou rukou – nemůže jej podepřít zespoda prsty, protože talíř je ze spodní strany horký. Oběma rukama talíř vzít nemůže, protože přitom sedí na mechanickém invalidním vozíku (tj. nemůže držet talíř oběma rukama a současně se na vozíku pohybovat). Tím pádem mu talíř někdo musí před jídlem podat – položit na stůl, což je stav, který trvá už rok a půl.

Posouzení žaloby

13. Soud ověřil, že žalobu podala včas osoba k tomu oprávněná. Žaloba má všechny zákonem požadované formální náležitosti. Soud ji proto věcně projednal. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
14. Soud o žalobě rozhodl bez jednání, neboť shledal důvody pro postup podle § 76 odst. 1 s. ř. s.

Rozhodná právní úprava a obecná východiska

15. Podle § 7 odst. 1 věty první a druhé zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb (dále též jen „ZŽP“) osob.

16. Podle § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách má nárok na příspěvek osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládnutí ZŽP v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8, mimo jiné pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká.
17. Podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři ZŽP, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby. V případě neschopnosti zvládat pět nebo šest ZŽP [§ 8 odst. 2 písm. b)] se takováto osoba považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), v případě neschopnosti zvládat sedm nebo osm ZŽP [§ 8 odst. 2 písm. c)] se takováto osoba považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (středně těžká závislost) a v případě neschopnosti zvládat devět nebo deset ZŽP [§ 8 odst. 2 písm. d)] se takováto osoba považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV (úplná závislost).
18. Podle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti na pomoci jiné osoby hodnotí schopnost zvládat tyto ZŽP: „mobilita“, „orientace“, „komunikace“, „stravování“, „oblékání a obouvání“, „tělesná hygiena“, „výkon fyziologické potřeby“, „péče o zdraví“, „osobní aktivity“ a „péče o domácnost“.
19. Podle § 1 odst. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále „prováděcí vyhláška“) se schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé ZŽP vymezeny v příloze č. 1 této vyhlášky.
20. Podle § 1 odst. 2 a 3 prováděcí vyhlášky se schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby. Při hodnocení schopnosti osoby zvládat ZŽP se hodnotí tělesné struktury a tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky, a funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností.
21. Podle § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky se za neschopnost zvládnutí ZŽP považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládnutí ZŽP se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění ZŽP v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládnutí ZŽP v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
22. Podle § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat ZŽP posuzuje, zda je z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnutí ZŽP a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí ZŽP. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.

23. Podle § 2a prováděcí vyhlášky platí, že pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat **alespoň jednu z aktivit**, která je pro schopnost zvládat ZŽP vymezena v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, není schopna ZŽP zvládat, a to **bez ohledu na příčinu** dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
24. Podle přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky je ZŽP „stravování“ vymezena následujícím způsobem:
- d) Stravování: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, 2. **nalít nápoj**, 3. **rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji**, 4. najíst se a napít, 5. dodržovat stanovený dietní režim, 6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, 7. **přemístit nápoj a stravu na místo konzumace**.
25. Z judikatury NSS i správních soudů vyplývá konstantně zastávaný názor, že posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, kterými jsou nález vydaný poskytovatelem zdravotních služeb, výsledek sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, výsledek funkčního vyšetření a výsledek vyšetření posuzujícího lékaře; v rámci odvolacího řízení je tímto vyšetřením posudek posudkové komise MPSV podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.
26. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz blíže např. rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2009 č. j. 4 Ads 57/2009-53). NSS ve své judikatuře dále dovodil, že v řízení o nároku na příspěvek na péči je povinností odvolacího správního orgánu požádat posudkovou komisi o doplnění posudku, *„pokud by posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek“* (viz rozsudek ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25).
27. Posouzení zdravotního stavu je přitom vždy věcí odborně medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vychází z vyjádření subjektů, které tyto znalosti mají. Z tohoto důvodu soudy kladou při hodnocení posudku zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (viz rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2013 č. j. 3 Ads 24/2013-34). Pokud by z podkladů lékařského posudku vyplývalo, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby by přesto takovou základní životní potřebu považovaly za zvládanou, bylo by jejich povinností tento svůj závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2014 č. j. 3 Ads 50/2013-32).
28. Posudková komise se musí vyjádřit ke schopnosti posuzované osoby zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, případnými spornými dílčími aktivitami se musí detailně zabývat a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Posudkové závěry musí jednoznačně a konkrétně zdůvodnit. Případné chybějící náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici. Nenaplnění požadavků na přesvědčivost a úplnost posudku je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pro kterou musí krajský soud napadené rozhodnutí

zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení (rozsudky NSS ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27, a ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 Ads 269/2018-27).

29. Obecně přitom platí, že posouzení schopnosti zvládat ZŽP není intuitivní, ale vyplývá z objektivizovaných kritérií – příslušných dílčích aktivit ZŽP vymezených v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky. Jestliže v řízení o příspěvku na péči vzniknou pochybnosti o tom, zda je posuzovaný schopen zvládat určité dílčí aktivity ZŽP, nepostačí pro zachování úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudku tyto pochybnosti rozptýlit paušálním tvrzením, že příslušnou ZŽP posuzovaný zvládá. Naopak je povinností lékařské posudkové služby tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27).

Závazný právní názor soudu ve zrušujícím rozsudku a další postup žalovaného v řízení

30. Soud v již zmíněném rozsudku č. j. 47 Ad 3/2024-34 zrušil tehdy napadené rozhodnutí proto, že posudek ze dne 10. 10. 2023 nesplňoval požadavky úplnosti a přesvědčivosti, a to právě ve vztahu k základní životní potřebě stravování. Posudková komise tehdy dospěla k závěru, že žalobce tuto základní životní potřebu zvládá. Soud však poukázal na to, že z výsledku sociálního šetření ze dne 1. 12. 2022 vyplývá, že žalobce je závislý na pomoci své manželky, která mu jídlo musí nakoupit, uvařit a naservírovat, což samo o sobě svědčí o nezvládání (minimálně) jedné z aktivit spojené se stravováním – servírování [bod 3 písm. d) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky]. Posudková komise nezaujala žádný postoj k lékařské zprávě z *Centra hereditárních ataxií* ze dne 12. 1. 2023, přestože ji měla k dispozici. Z ní přitom vyplývá, že žalobcovo onemocnění (Friedreichova ataxie) za poslední rok výrazně progredovalo, jak prokazují výsledky speciálních testů, a jeho celkový zdravotní stav se zhoršil. Totéž platí i o vyjádření praktické lékařky ze dne 2. 10. 2023, z něhož vyplývá, že žalobce si jídlo už ani sám nevyndá z lednice, neohřeje a nenaservíruje si je – jídlo mu podává manželka, má-li *home office*, nebo syn, když se vrátí ze školy. Z podkladů, včetně neurologického vyšetření provedeného před posudkovou komisí dne 10. 10. 2022, tedy vyplývalo, že žalobce nezvládá minimálně činnosti podle bodů 2, 3 a 7 bodu d) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky, a to způsobem, který je běžný, obvyklý a akceptovatelný a který umožňuje zvládání dané potřeby bez každodenní pomoci jiné osoby. S těmito rozpory se posudková komise nevypořádala a svůj závěr o zvládání základní životní potřeby stravování blíže neodůvodnila. Rozhodnutí založené na neúplném, nepřesvědčivém a nepřezkoumatelném posudku trpí rovněž vadou nepřezkoumatelnosti.
31. Soud je proto zrušil a žalovanému uložil, aby u posudkové komise vyžádal doplňující posudek, z něhož musí být jasné, jak byly posouzeny všechny lékařské zprávy a proč výsledky ze sociálního šetření a z vyšetření komise svědčí o tom, že žalobce zvládá základní životní potřebu stravování. Současně upozornil posudkovou komisi, že je třeba vzít v potaz všechna kritéria prováděcí vyhlášky. Žalovaného pak zavázal, aby posudek vzešlý z tohoto zadání hodnotil z hlediska úplnosti a přesvědčivosti, vzal v potaz i aktuální lékařskou zprávu ze dne 11. 1. 2024 a vypořádal všechny žalobcovy námitky.
32. Ze správního spisu soud zjistil, že po zrušujícím rozsudku žalovaný pokračoval v řízení a dne 16. 4. 2024 požádal posudkovou komisi o vyhotovení doplňujícího posudku, který bude reflektovat právní názor soudu.
33. Dne 3. 6. 2024 datovala posudková komise doplňující posudek vydaný pod č. SZ/2024/1001-PH-3. Uvedla, že vycházela z posudkového spisu OSSZ a spisu žalovaného, z výsledku

sociálního šetření ze dne 1. 12. 2022, z odvolání ze dne 20. 2. 2023 a z lékařských nálezů předložených účastníkem, z nichž konkrétně je uvedena lékařská zpráva neurologa MUDr. V. ze dne 11. 1. 2024.

34. Posudková komise shrnula podstatný obsah nově doloženého lékařského nálezu z 11. 1. 2024 a výsledky neurologického vyšetření proběhnuvšího dne 10. 10. 2023 (tj. při v pořadí prvním jednání komise, při němž žalobce shledla neuroložka).
35. Posudková komise konstatovala, že na základě zjištěného skutkového stavu neshledává posudkově medicinský důvod pro to, aby vyhodnotila základní životní potřebu stravování jako nezvládnutou. Bez dalších podrobností ocitovala příslušnou pasáž ze záznamu o sociálním šetření z 1. 12. 2022, podle níž je žalobce schopen vyjmout připravené a naservírované jídlo z lednice, přenést je do mikrovlnné trouby, ohřát si je a přendat na stůl. S obtížemi si zvládne naporcovat jídlo a nalít nápoj. Dále poukázala na to, že při vyšetření před posudkovou komisí dne 10. 10. 2023 shledala lékařka u žalobce pouze náznak intenzivního tremoru, schopnost provedení špetky a jen lehce oslabenou sílu stisku. V lékařské zprávě z 11. 1. 2024 popsal neurolog MUDr. V. u žalobce hybnost a sílu končetin jako normální a lehký intenzivní tremor shledal jen na levé horní končetině, na pravé horní končetině nebyl patrný. Posudková komise zdůraznila, že za nezvládání životní potřeby stravování lze považovat pouze poruchu funkčních schopností dosahující úrovně úplné či těžké poruchy, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí a využívání běžně dostupných pomůcek nebo zdravotnického prostředku nelze zvládnout základní životní potřebu v přijatelném standardu. Výsledky vyšetření poukazují na to, že žalobce může porcovat stravu s využitím pomůcek, a není vyloučeno, aby se napil, nebo se najedl alespoň lžící. K přemístění stravy může využít invalidní vozík. S ohledem na to posudková komise setrvala na výsledku posouzení ze dne 10. 10. 2023, tj. na závěrech původního posudku.
36. Její závěry žalovaný bez dalšího převzal do odůvodnění napadeného rozhodnutí. Konstatoval, že posudková komise se vyjádřila ke všem podkladům podle požadavků soudu. Dodal, že zpráva o sociálním šetření je pouze jedním z důkazních prostředků. Sociální pracovník nemá medicínské znalosti, a proto nemůže vyhodnotit, zda neschopnost zvládat základní životní potřeby skutečně vyplývá ze zdravotního stavu hodnocené osoby. K lékařské zprávě z neurologie ze dne 11. 1. 2024 dodal, že je věcí posudkového lékaře (a nikoli jiných lékařů) určit, jaký vliv má určité onemocnění na schopnost zvládat základní životní potřeby.

Žalovaný se nepřidržel závazného právního názoru soudu vysloveného v rozsudku č. j. 47 Ad 3/2024-34

37. Žalovaný se závazným právním názorem soudu neřídil.
38. Soudu nezbyvá než konstatovat, že i doplňující posudek ze dne 3. 6. 2024 je neúplný, nepřesvědčivý a nepřezkoumatelný. Posudková komise ani tentokrát nevysvětlila, proč má za to, že žalobce zvládá všechny aktivity spojené se základní životní potřebou stravování, ačkoli z podkladů, z nichž komise vycházela, vyplývá opak.
39. Soud již v předchozím zrušujícím rozsudku jasně konstatoval, že z podkladů vyplývá, že žalobce nezvládá minimálně **jídlo naservírovat** [bod 3 písm. d) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky]. Z výsledku sociálního šetření ze dne 1. 12. 2022 vyplynulo, že již tehdy byl

závislý na pomoci manželky, která nakoupila potraviny, jídlo uvařila, připravila je a naservírovala na talíř (který si žalobce tehdy byl ještě schopen vyjmout z lednice, ohřát v mikrovlnné troubě a přenést na stůl). Ze zprávy žalobcovy praktické lékařky z 2. 10. 2023 vyplynulo, že v té době již žalobce nebyl schopen si jídlo vyndat z lednice a ohřát – podává mu je manželka, má-li *home office*, nebo syn po návratu ze školy.

40. Soud pro úplnost vysvětluje, že servírováním se rozumí činnost, při níž se hotové jídlo vyjme z nádob, v nichž se vařilo (hrnec, pekáč), nebo skladovalo (krabíčka), vhodně se upraví pro snadnou a kulturní konzumaci (nakrájí se na porce/plátky, ohřeje se) a naklade na talíř ve vhodném množství a úpravě. Tento sled rozmanitých úkonů vyžaduje nadprůměrnou schopnost pohybu a klíčové motorické dovednosti. Nadto v zásadě není přípustné udělat při tom chybu, neboť upuštění/vylití pokrmu znamená minimálně mnoho další práce navíc v podobě úklidu a záchrany toho, co je možno zachránit, ovšem v krajním případě to způsobí jeho znehodnocení, či dokonce úraz v podobě popálení, opaření či pořezání rozbitým nádobím. Podle soudu je v zásadě vyloučeno, aby toto vše zvládl člověk pohybující se na mechanickém vozíku – a jak již bylo řečeno, žalobce to podle závěrů sociálního šetření nezvládal již v roce 2022. Nalít nápoj a nakrájet jídlo na kousky už tehdy zvládal jen *s obtížemi*. Posudková komise v doplňujícím posudku nabídla pouze citaci závěrů sociálního šetření, ale ani tentokrát je nijak neinterpretovala, resp. neprezentovala žádné (tím méně přezkoumatelné) úvahy, z nichž by soud mohl zjistit, proč z toho dovozuje, že žalobce zvládá všechny aktivity základní životní potřeby stravování.
41. K tomu je třeba zdůraznit, že ať již byly závěry ze sociálního šetření konaného v lednu 2022 jakékoli, v současnosti jsou již do značné míry **zastaralé**. Jak totiž soud rovněž konstatoval v předchozím zrušujícím rozsudku s odkazem na zprávu z ambulance *Centra hereditárních ataxií* z 12. 1. 2023, žalobcovo onemocnění (Friedreichova ataxie) během roku 2022 významně progredovalo, jeho stav se podle neurologického vyšetření i funkčních testů výrazně zhoršil, a to konkrétně i v relevantních kategoriích polykání, krájení jídla i používání příborů. **S ohledem na to nepřináší záznam o sociálním šetření z ledna 2022 žádné informace o tom, jaké aktivity žalobce zvládá v současnosti.** Jeho výsledek lze užít jen omezeně – jako informaci o tom, jaké aktivity spadající pod základní životní potřebu stravování žalobce nezvládal ještě před tím, než u něj v průběhu roku 2022 došlo k prudkému zhoršení zdravotního stavu zcela exaktně zachycenému ve zprávě z ambulance *Centra hereditárních ataxií* z 12. 1. 2023. Z ní naopak vyplývá – jak na to soud poukázal již v rozsudku č. j. 47 Ad 3/2024-34 – že se žalobce zhoršil i ve sledovaných kategoriích polykání a krájení jídla/užívání příborů. Tato zpráva, jakož i další lékařské zprávy a konstantní tvrzení žalobce ve správním i v obou soudních řízeních svědčí o tom, že v současnosti patrně nezvládá i další aktivity základní životní potřeby stravování [bod 2, 3 a 7 písm. d) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky], tedy nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji a přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
42. Má-li se soud vyjádřit zcela polopaticky, žalobce s ohledem na zprávy z *Centra hereditárních ataxií* evidentně není schopen zvládat to, co zvládal při sociálním šetření na počátku roku 2022. **Nehodlá-li žalovaný provést další sociální šetření, musí (jakož i posudková komise) vycházet z toho, že žalobcovy schopnosti (a tudíž i aktuální míra žalobcovy soběstačnosti) jsou výrazně nižší, než byly tehdy.**
43. Dále posudková komise v rozporu s požadavkem soudu opět nezohlednila zprávu žalobcovy praktické lékařky z 2. 10. 2023 (ta není součástí správního spisu, ale soudu je její obsah znám z jeho činnosti – ze spisu sp. zn. 47 Ad 3/2024), ani zprávu z *Centra hereditárních ataxií* ze

dne 12. 1. 2023 (ta je součástí správního spisu). Tyto podklady měla posudková komise k dispozici při vypracování v pořadí prvního posudku, ovšem ve výčtu v úvodu doplňujícího posudku výslovně uvedeny nejsou (ledaže by byly zahrnuty v posudkovém spisu OSSZ nebo ve spisu žalovaného). Nelze jednoznačně dovodit, zda je posudková komise vzala v úvahu, nebo zda je nedůvodně pominula. V textu doplňujícího posudku posudková komise shrnula jen výsledek neurologického vyšetření žalobce, k němuž došlo dne 10. 10. 2023 při prvním jednání posudkové komise, a žalobcem nově doloženou zprávu z neurologie z 11. 1. 2024.

44. Soud kvituje, že posudková komise tentokrát zohlednila aktuální vyšetření. Není ovšem jasné, proč v rozporu s požadavkem soudu opět nezohlednila zprávu z *Centra hereditárních ataxií* ze dne 12. 1. 2023. Jde o zprávu ze specializovaného pracoviště, jež se zaměřuje na dědičné ataxie, tj. vzácné příčiny poruch rovnováhy a koordinace, mezi něž patří i Fiedreichova ataxie, jíž trpí žalobce. K posouzení žalobcova zdravotního stavu neexistuje v rámci České republiky povolanejší pracoviště. Zpráva z 12. 1. 2023 zahrnuje nejen závěry neurologického (a urologického) vyšetření, nýbrž i výsledky speciálních škál a funkčních testů (SCAFI, ADL, SARA), které slouží k zachycení stupně závažnosti žalobcovy ataxie (tj. poruchy koordinace pohybů) a ke sledování její progresu v průběhu času. A lze z nich dovodit konkrétní (měřitelné) zhoršení mezi stavem v únoru 2022 a v lednu 2023. Podle soudu je nepřípustné, aby posudková komise tyto zásadní poznatky o žalobcově zdravotním stavu, na které soud poukazoval již ve svém předchozím zrušujícím rozsudku, pominula a namísto nich vycházela z výsledků „prostých“ neurologických vyšetření.
45. O žalobcově ataxii přitom vypovídá i neurologické vyšetření proběhnuvší před posudkovou komisí dne 10. 10. 2023. Při něm neuroložka konstatovala zánikovou instabilitu při ataxii a uvedla, že ataxie oboustranně vázne. Neurologické vyšetření z 11. 1. 2024 doc. MUDr. V., Ph.D. (vedoucí *Centra hereditárních ataxií*), podle toho, co z něj posudková komise reprodukuje, ataxii nezmiňuje, to podle soudu ovšem může být dáno tím, že k sledování ataxie slouží v *Centru hereditárních ataxií* speciální testy (viz výše), které se nutně nemusí provádět (vyhodnocovat) v rámci neurologického vyšetření. Pro úplnost soud uvádí, že zpráva z neurologického vyšetření z 11. 1. 2024 není součástí správního spisu. Soud proto nemohl ověřit, zda jde o „prostou“ zprávu z neurologického vyšetření, nebo zda jde (pravděpodobněji) o výňatek z komplexní zprávy z *Centra hereditárních ataxií*, podobné zprávě z 12. 1. 2023, která by obsahovala (aktualizované) výsledky výše zmíněných speciálních škál a testů. Soud však shledal, že není nutno ji pro potřeby soudního řízení od žalovaného vyžádat, protože by to nemělo na výsledek řízení žádný vliv.
46. Žalobce spolu s replikou předložil nejaktuálnější zprávu z *Centra hereditárních ataxií* ze dne 24. 7. 2024. Ta se však vztahuje k žalobcově zdravotnímu stavu po datu vydání napadeného rozhodnutí; soud ji proto neprováděl jako důkaz, neboť z hlediska objasnění skutkového stavu v době vydání napadeného rozhodnutí není relevantní. Žalovaný, resp. posudková komise však budou muset závěry vyplývající z této zprávy zohlednit v dalším řízení, v němž budou posuzovat žalobcův zdravotní stav k datu vydání nového rozhodnutí.
47. **V každém případě je třeba konstatovat, že bez zohlednění celkových výsledků zprávy z *Centra hereditárních ataxií* (zejm. výsledků speciálních testů) ze dne 12. 1. 2023, resp. ze dne 24. 7. 2024 (nebo aktuálnější, pokud ji žalobce předloží) nelze žalobcův zdravotní stav komplexně posoudit.**
48. Žalobce má pravdu, pokud komisi vytýká, že se omezila pouze na zkoumání toho, zda je u žalobce zachována síla a hybnost horních končetin, zda provede špetku, zda má zachovanou

sílu stisku a zda u něj je či není přítomen tremor (*třes*). **Ve výsledku se tedy vůbec nezabývala žalobcovou ataxií**, která je hlavním projevem jeho onemocnění. Nezkoumala tedy, jaký má ataxie vliv na zvládání základní životní potřeby stravování – žalobcovu schopnost přemístit jídlo a nápoj na místo konzumace, porcovat jídlo příborem, najíst se příborem a napít se. Žalobcová námitka, že svalová síla s ataxií nesouvisí, a proto nelze ze svalového testu dovozovat nic o závažnosti a stupni ataxie, představuje odborné posouzení, a proto na ni musí reagovat. posudková komise.

49. Námitka je důvodná.

50. Pro úplné a správné posouzení zvládání základních životní potřeb je třeba zodpovědět otázku, jaký vliv má lékařskými zprávami opakovaně potvrzená a progredující ataxie na žalobcovu aktuální schopnost zvládat základní životní potřeby, konkrétně na základní životní potřebu stravování (a její jednotlivé aktivity).

Rady posudkové komise stran užívání kompenzačních pomůcek neberou zřetel na situaci žalobce

51. Žalobce upozorňuje, že užívání kompenzačních pomůcek doporučených posudkovou komisí jeho potíže neřeší. Posudková komise žalobci doporučila ke krájení stravy užívat facilitační pomůcky, konkrétně krájecí kolébku nebo speciální nože, a k přemísťování stravy při servírování invalidní vozík. Doporučené krájecí pomůcky podle žalobce slouží ke krájení potravin na prkénku, odkud se teprve přesunou na talíř. To však žalobce s ohledem na svou ataxii nezvládá vůbec, jídlo mu na talíř servíruje jeho manželka. Na krájení jídla (masa, knedlíků) na talíři, což dělá žalobci problém, jsou doporučované pomůcky nevhodné. V replice žalobce podrobně popisuje, proč nemůže současně držet horký talíř a pohybovat se na invalidním vozíku.
52. Žalobce má pravdu.
53. Pokud jde o krájení potravin, soud pro ilustraci uvádí, jak žalovanou doporučované pomůcky mohou vypadat:

Soud souhlasí s žalobcem, že posudkovou komisí doporučovaná krájecí kolébka a uprostřed vyobrazený speciální nůž jsou určeny ke krájení potravin kuchyňském prkénku. Ke krájení na talíři zjevně určeny nejsou, protože by to bylo jednak technicky obtížně proveditelné, jednak by v takovém případě šlo hovořit o zvládání dané aktivity způsobem, který je běžný, obvyklý a akceptovatelný. Představa, že si žalobce nakrájí maso nebo knedlík na prkénku na sousta a následně takto připravený pokrm přemístí na talíř a ten si odveze ke stolu, se mívá již s výsledkem sociálního šetření ze dne 1. 12. 2022. V současnosti, jak již bylo řečeno výše, je žalobcův stav objektivně horší. Jde tedy o doporučení veskrze nesmyslné, nijak nereagující na žalobcův stav a jeho skutečné potíže. Posledně vyobrazený nůž (či jiné podobné nože, které jsou na trhu k dostání) sice k užití na talíři slouží, je ovšem otázka, zda

by s nimi bylo možné krájet i tužší potraviny (žalobcem zmiňované maso a knedlík) a zda by toho byl žalobce aktuálně schopen. To žalovaný, resp. posudková komise, doposud správně neposoudili.

54. Totéž platí pro radu, že má žalobce k přemístění stravy využít invalidní vozík. Ze správného spisu plyne, že doma žalobce používá *mechanický* invalidní vozík. Ten z povahy věci zaměstná při jízdě či jakémkoli manévru nejméně jednu ruku. Žalobce v replice přesvědčivě vysvětluje, proč nemůže horký talíř, který si nelze ani zespodu podepřít prsty, držet jednou rukou a druhou ovládat vozík a tak se pohybovat. To by podle názoru soudu představovalo výzvu i pro zdravého člověka, tím spíše pro ataxií trpícího žalobce.
55. Lze uzavřít, že hodlá-li žalovaný, potažmo posudková komise doporučovat žalobci pro zvládnutí základních životních potřeb facilitační pomůcky, nemůže jít o obecné paušální doporučení, které nebere zřetel na žalobcův zdravotní stav a jeho schopnosti. To je totiž zcela nicneříkající. Naopak je nejprve třeba vzít v úvahu žalobcův zdravotní stav a objektivně zhodnotit, čeho je aktuálně schopen – a teprve pak uvažovat o tom, zda a jak by mu mohla určitá konkrétní pomůcka ulehčit zvládnutí dané aktivity, resp. základní životní potřeby. Soud opětovně zdůrazňuje, že i při takových doporučeních je třeba mít na zřeteli žalobcovu ataxii a vždy posoudit, zda mu v užití konkrétní facilitační pomůcky nebrání.
56. Námitka je důvodná.

Žalovaný vykládá § 2a prováděcí vyhlášky nesprávně

57. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí vymezil vůči interpretaci § 2a prováděcí vyhlášky obsažené v rozsudku ve věci č. j. 47 A 3/2023-34. Nesouhlasí s tím, že nezvládnutí byť jen jedné z aktivit posuzovaných v rámci základní životní potřeby znamená, že posuzovaná osoba tuto základní životní potřebu nezvládá. Při takové interpretaci by totiž zákonodárce užil slova „alespoň“ a „a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu“ nadbytečně. Pak by totiž mohly nastat jen dvě situace: posuzovaná osoba by zvládala všechny aktivity, a tím pádem i danou základní životní potřebu, nebo by nezvládala jednu (nebo více z nich či všechny) aktivity, a tím pádem by danou životní potřebu nezvládala. Ani v jenom případě by nebylo třeba brát ohled na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, protože by to na závěru o (ne)zvládnutí základní životní potřeby nemohlo nic změnit. Vyjdeme-li ovšem z předpokladu racionálního zákonodárce, který při tvorbě právních předpisů neužívá nadbytečných slov, a naopak každé užití slova má nějaký smysl a význam, pak je podle žalovaného na místě jiná interpretace, a to následující. Pokud posuzovaná osoba nezvládá jednu nebo více aktivit v rámci dané základní životní potřeby, ale současně zvládá *alespoň jednu*, je třeba brát ohled na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. I v případě nezvládnutí jedné či více aktivit lze dospět k závěru, že posuzovaná osoba základní životní potřebu zvládá, dokud zvládá alespoň jednu aktivitu. Teprve pokud nezvládá žádnou z aktivit (ani *alespoň jednu*), je třeba bez dalšího dospět k závěru, že nezvládá danou základní životní potřebu – tj. aniž by bylo třeba brát ohled na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
58. Proti této interpretaci se žalobce v žalobě nevymezil. Soud však pokládá za nutné se k ní přesto vyjádřit, protože ji pokládá za rozpornou s konstantní judikaturou NSS, smyslem příspěvku na péči jako takovým a svým dříve vysloveným závazným právním názorem. A pokud by soud nyní tento chybný výklad nekorigoval a žalovaný se jej přidržel i nadále, výsledkem by bylo další nezákonné rozhodnutí.

59. Podle § 2a prováděcí vyhlášky pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
60. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vychází z toho, že aby mohl být příspěvek přiznán, je třeba, aby posuzovaná osoba nezvládala *žádnou* z aktivit posuzované základní životní potřeby. Krom toho, že je tato interpretace nesprávná, jak soud vysvětlí vzápětí, jde také o polemiku se závazným právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.) vysloveným v rozsudku ve věci č. j. 47 Ad 3/2024-34 (bod 49). To ovšem naprosto není na místě – jestliže žalovaný nesouhlasil se způsobem, jakým soud v předchozím zrušujícím rozsudku vyložil § 2a prováděcí vyhlášky, měl proti němu brojit kasační stížností. Pro úplnost soud dodává, že žalovaný nemůže brojit proti tomuto právnímu názoru „v druhém kole“, tj. v kasační stížnosti podané proti tomuto rozsudku (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 8. 2016, č. j. 9 As 201/2015-34).
61. Judikatura NSS i krajských soudů uvedené ustanovení konstantně interpretuje tak, že pokud posuzovaná osoba nezvládá *byť jen jednu* z aktivit (což by jistě byla vhodnější formulace než ta současná s užitím slova *alespoň*), pak nezvládá ani základní životní potřebu pod níž uvedená aktivita spadá. Jinými slovy, aby bylo možné učinit závěr, že posuzovaná osoba základní životní potřebu zvládá, musí zvládat každou jednotlivou dílčí aktivitu. Namátkou srov. rozsudky NSS ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32, ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27, bod 26, ze dne 29. 3. 2017, č. j. 8 Ads 71/2016-28, bod 24 nebo ze dne 28. 4. 2017, č. j. 5 Ads 80/2016-22. Správní soudy tedy od účinnosti prováděcí vyhlášky (od 1. 1. 2012) vykládají slovo *alespoň* (jednu) obsažené v § 2a ve významu *byť jen* (jednu), přičemž tato judikatura je od počátku konstantní a nijak se neměnila. Neexistovaly zde žádné pochybnosti o správnosti této interpretace, ani se nevyvinul žádný konkurující právní názor, který by podporoval interpretaci žalovaného.
62. Mimo to, že je interpretace žalovaného v rozporu s judikaturou NSS, je také v rozporu se smyslem právní úpravy příspěvku na péči. Ten slouží k tomu, aby si v určitých ohledech nesoběstačný člověk mohl dovolit zaplatit jinému člověku za pomoc s běžnými každodenními činnostmi, jež s ohledem na svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav sám nezvládá. V posledku jde o zachování lidské důstojnosti (§ 2 zákona o sociálních službách), neboť by nikdo neměl žít v nedůstojných podmínkách jen proto, že mu jeho zdravotní omezení neumožňuje se sám o sebe adekvátně postarat. Žalovaným navrhovaný přístup by v zásadě vylučoval přiznání příspěvku na péči v případech lehké závislosti, neboť málokdo v takovém případě nezvládá skutečně všechny aktivity určité základní životní potřeby. Ostatně ani žalovaný tuto svou – nesprávnou – interpretaci § 2a prováděcí vyhlášky v případě žalobce neuplatnil na všechny základní životní potřeby, neboť ani v těch, jež pokládal za nezvládnuté, nezkoumal, zda skutečně nezvládá jednu každou aktivitu (k čemu jej soud tímto poukazem na její nekonzistentnost nikterak nevyzývá).
63. Dále žalovaný v napadeném rozhodnutí tvrdí, že v situaci, kdy posuzovaná osoba nezvládá jednu nebo více aktivit zahrnutých pod danou základní potřebu (ale současně nejde o situaci, kdy by nezvládala žádnou z nich), je třeba při posuzování schopnosti zvládnout tuto základní životní potřebu *brát ohled na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu*.

64. Ani tato interpretace nemá oporu v judikatuře NSS. Zásadu, že nezvládání byt' jen jedné aktivity znamená, že posuzovaná osoba není schopna základní životní potřebu zvládat, a to *bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu* vykládá judikatura setrvale tak, že pro posouzení nároku na příspěvek na péči je podstatná skutečnost že posuzovaná osoba určitou aktivitu nezvládá, nikoli důvod, proč tomu tak je (rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2015, č. j. 3 Ads 129/2014-24). Například v právě zmíněném rozsudku šlo o stěžovatelku, u níž byly příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu interní choroby. Její pohybové ústrojí bylo v pořádku, ale trpěla obezitou, a proto měla objektivně problémy s mobilitou. NSS se vymezil vůči úvahám posudkové komise v tom směru, že si stěžovatelka snížila schopnost zvládat určité aktivity základní životní potřeby mobility nezdravým životním stylem a vysokému BMI, a to právě s odkazem na to, že nelze brát ohled na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
65. Jen na okraj lze dodat, že žalovaný nijak neupřesnil, jak má tato úvaha (v podobě zmíněného *zohlednění příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu*), po níž má být možné dospět k závěru, že posuzovaná osoba tuto základní potřebu – navzdory nezvládnutí některých aktivit – zvládá, v praxi vypadat. Není pochyb o tom, že snahou zákonodárce bylo prostřednictvím prováděcí vyhlášky (zejm. její přílohy č. 1) stanovit taková objektivizovaná kritéria, která by umožňovala míru závislosti, a tedy i výši příspěvku, stanovit exaktně a co možná nezaopatř, aby byla zachována zásada, že při rozhodování skutkově shodných či podobných případů nemají vznikat nedůvodné rozdíly (§ 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu). Posouzení zvládání jednotlivých aktivit není intuitivní, nýbrž musí být založeno na tom, co posudkový lékař (ev. posudková komise) zjistí z v řízení předložených nebo opatřených podkladů. Žalovaným navržené *zohledňování příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu* by – při absenci jakýchkoli dalších zákonných vodítek – do řízení vneslo nejasnost a svévoli, což nepochybně zákonodárce nezamýšlel.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

66. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, protože je založené na neúplném, nepřesvědčivém a nepřezkoumatelném posudku posudkové komise.
67. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (78 odst. 4 s. ř. s.), v němž je vázán právním názorem soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V tomto dalším řízení žalovaný opatří další doplňující posudek.
68. Tento doplňující posudek musí mít takovou kvalitu, aby dostál požadavkům judikatury na úplnost, přesvědčivost a přezkoumatelnost. Předmětem posudku bude zvládání základní životní potřeby stravování. Posudková komise se vyjádří ke všem aktivitám základní životní potřeby stravování jednotlivě. Bude vycházet z podkladů, které jsou aktuální, a bude mít na paměti, že starší podklady jsou s ohledem na žalobcovo progredující onemocnění použitelné jen omezeně. Pokud to bude žalovaný pokládat za potřebné, může provést nové sociální šetření, které podá aktuální zprávu o tom, jaké aktivity žalobce ve svém domácím prostředí zvládá a jaké nikoli. Při posuzování podkladů se posudková komise výslovně vyjádří k žalobcově ataxii. K tomu použije zejména zprávy z *Centra hereditárních ataxií* (z 24. 7. 2024 či aktuálnější, pokud je žalobce předloží), přičemž se nespokojí jen s výsledky obecných neurologických vyšetření – nepomine výsledky speciálních škál a funkčních testů (SARA, ADL), které svědčí o stavu žalobcovy ataxie v průběhu času. Tyto výsledky posudková komise interpretuje a uvede, co z nich vyplývá pro žalobcův zdravotní stav (ataxií) a pro

schopnost zvládání jednotlivých aktivit v rámci základní životní potřeby stravování. Dále se žalovaná k námitce žalobce vypořádá s otázkou, zda (jak) ataxie souvisí se svalovou silou. Bude-li žalobci doporučovat využití facilitačních pomůcek, vztáhne svá doporučení na konkrétní typ pomůcky specificky k situaci žalobce a uváží, zda je daná pomůcka skutečně způsobila usnadnit mu zvládání dané aktivity.

69. Současně není vyloučeno, že se nové úvahy posudkové komise projeví i v nezvládání aktivit v rámci jiných základních životních potřeb.
70. Žalovaný pak bude na výsledný doplňující posudek klást požadavek úplnosti, přesvědčivosti a přezkoumatelnosti. Shledá-li, že posudek těmto požadavkům nedostál, nebo že se posudková komise nevyjádřila k něčemu, co soud pokládá za podstatné, nebo že nereaguje na právě vyslovený závazný právní názor, nechť jej posudkové komisi vrátí k dopracování.
71. Na základě úplného, přesvědčivého a přezkoumatelného doplňujícího posudku žalovaný opětovně posoudí žalobcovu žádost o zvýšení příspěvku na péči – zhodnotí, které základní životní potřeby žalobce zvládá a které nikoli. Přitom bude vycházet ze soudem výše popsaného a pro žalovaného závazného výkladu § 2a prováděcí vyhlášky – nebude-li žalobce zvládat *byť jen jednu* z aktivit spadajících pod určitou životní potřebu, pak nelze dojít k jinému závěru, než že tuto životní potřebu nezvládá.
72. Soud se nemůže zbavit dojmu, že žalovaný zarytě odmítá přijmout závěr, že žalobce základní životní potřebu stravování nezvládá, protože by pak žalobce nezvládal celkem 7 základních životních potřeb, a tím pádem by se stal závislým v III. stupni a náležel by mu příspěvek na péči v odpovídající (vyšší) výši. Soud proto připomíná, že otázku zvládání základních životních potřeb je potřeba posoudit objektivně – stupeň závislosti a výše příspěvku se od nich budou odvíjet automaticky. Při hodnocení (ne)zvládání základních životních potřeb nelze žádným způsobem kalkulovat s výší dávky, která bude nakonec přiznána.
73. Konečně soud apeluje na žalovaného, potažmo posudkovou komisi, aby v řízení postupovali rychle. Žalobce podal žádost o zvýšení příspěvku na péči v listopadu roku 2022 a na objektivní posouzení svého zdravotního stavu pro účely zvýšení příspěvku na péči (a tomu odpovídající výši tohoto příspěvku) vinou opakovaných pochybení žalovaného a posudkové komise dosud čeká.
74. Soud neprovedl důkaz listinami, které žalobce předložil společně s žalobou a replikou. Ty jsou totiž všechny součástí správního spisu, jehož obsahem se důkaz neprovádí (viz např. rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). K neprovedení důkazu zprávou *Centra hereditárních ataxií* z 24. 7. 2024 se soud vyjádřil již výše.
75. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Úspěšný žalobce náhradu nákladů řízení nepožadoval, a proto mi ji soud nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 17. září 2024

Lenka Bursíková v. r.
soudkyně